

ÀLÀYÉ IŞĒWÀDÌÍ YÌÍ FÚN ÀWỌN OLÙKÓPA ÀTI ÀWỌN AŞOJÚ WỌN

Akòrí Işewàdìí	Aspirin, losartan àti simvastatin lára àwọn agbàwòsàn COVID-19 tí n bẹ ní ilé iwòsàn: àkànşe àyèwò àìşètòfún kàrí-ayé tí kò ní àkọlé (CRASH-19)
Nọmba Ẹ̀dà Awé-ìwé/ Deeti	ń ọ̀ ìdáhùn 1.0 - deeti 23/04/ 2020

Ìpè láti kópa:

Ilé iwòsàn yìí nńkópa nínú işe iwàdìí kàrí-ayé kan láti wá itójú fún àisàn COVID-19. A npe àwọn tó ti tó ọmọ ogójì (40) ọdún tàbí jù bẹ̀ẹ̀ ọ́ tí a ti gbà sí ilé iwòsàn pẹ̀lú àrùn COVID-19, tí a fura sí tàbí tí a fidí rẹ̀ múlẹ̀, láti dara pọ̀ mọ̀ işe iwàdìí yìí. Fọ̀mù yìí n şe àlàyé nípa işe iwàdìí nàà títí dórí àwọn àfojúsùn, ewu àti ànfààni kíkópa. Tí o bá fi ara mọ̀ ọ̀ láti kópa, a ó sọ pé kí o bu ọwọ̀ lu fọ̀mù iyọ̀-ńda kan.

OHUN TÍ Ó YẸ KÍ O MỌ NÍPA IŞĒ IWÀDÌÍ YÌÍ:

1) Kíni ìdí tí a fi nşe işe iwàdìí yìí?

Àwọn oníşegùn rẹ̀ fura, tàbí wọn ti fidí rẹ̀ múlẹ̀, pé o ní àisàn kan tí a npe ní COVID-19. Èyí ni irú kòkòrò kan tí a npe ní SARS-CoV-2 nfà, tàbí kòkòrò corona, ní kúkúru. Nńkan bí i méjọ (8) nínú mẹwáá (10) nínú àwọn agbàwòsàn tí ó ní kòkòrò corona ni ara wọn ndá láiwá sí ilé iwòsàn. èyí tí ó pọ̀jù Nínú àwọn tí a gbà sí ilé iwòsàn ni ara wọn ndá bakan nàà, şugbọn àwọn kan lè nílò itójú tí ó túbọ̀ jinlẹ̀ síi títí dórí gbígba èémí símú tàbí lílo ẹ̀rọ tí èniyàn fi nmí kí wọn tó lè şe bẹ̀. Síbẹ̀, ara àwọn díẹ̀ kan nínú àwọn wọnyí kíi saàn.

Ní lóólọ́ yìí, kò sí oògùn kankan fún itójú COVID-19 bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ètò nílo lórí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ rẹ̀ lówọ. A nşe işe iwàdìí yìí láti mọ̀ bóyá nípa şíşe àwọn àlékún itójú láti şe àtiléyin fún ọkàn àti àwọn ẹ̀dọ̀fóro nígbà tí ara àwọn agbàwòsàn kò bá yá, a lè mú kí bí ó şe nşe wọn gbé pẹ̀lẹ́ sí i.

2) Kínni èrèdí işe iwàdìí yìí?

Àfojúsùn işewàdìí yìí ni láti şe àfiwé oríşì itójú męta tí a mọ̀ pé ó máa nşeránwọ̀ fún àwọn tí ó ní ịşòro ti ọkàn àti ti èémí, èyítí ó sì lè wúlò fún àwọn agbàwòsàn tó ní COVID-19. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn itójú yìí wúni lórí, kò sí ẹnì tí ó mọ̀ bóyá èyíkéyíi nínú méjèèjì yóò wúlò ní şíşe iránlówọ̀ fún àwọn agbàwòsàn láti ní imúláradá ju ọ̀diwọn itójú àtẹ̀yinwá ní ilé iwòsàn rẹ̀ (èyí tí gbogbo èniyàn yóò gbà).

Àwọn itójú tí a lè fún ọ̀, ní àfikún sí itójú ti àtẹ̀yinwá ní ilé iwòsàn rẹ̀, ni:

- Aspirin (tí a saábà máa nló láti dèna àisàn ọkàn şíwọ-ışe àti rọ-lápá rọ-lésẹ)
- Losartan (tí a saábà máa nló láti tójú ifún pá gíga, daábò bo kindirín àti şe àdínkù sí inira ọkàn)
- Simvastatin (tí a saábà máa nló láti mú koleşterọl wálẹ)
- Àpapọ aspirin àti/tàbí losartan àti/tàbí simvastatin
- Ojúlówọ itójú láisí àfikún itójú míràn

3) Tani ó n ́ se isẹ iwàdìí yìí?

Ikọ àwọn olùwádìí láti London School of Hygiene and Tropical Medicine (University of London) ní United Kingdom (Ìlú Ọba) ni ó nse isẹwàdìí yìí. Àwọn onísẹ̀gùn àti nọ̀sì ní àwọn ilé iwòsàn káàkiri àgbáyé ñkópa b́akan náà.

4) Àwọn wo ni isẹ iwàdìí yìí kàn?

A lè fi àwọn agbàwòsàn sára isẹwàdìí yìí tí wọn bá ti pé ọmọ ogójì (40) ọdún ó kéré tán, tí onísẹ̀gùn sì nfura tàbí ti fi ìdí àìsàn COVID-19 múlẹ̀. A kò ní ì fi àwọn agbàwòsàn tí onísẹ̀gùn náà bá lérò pé èrèdì kan wà ní pàtó tí àwọn itọ́jú isẹ iwàdìí náà kò fi bójú mu si ara wọn, fún bí àpẹẹrẹ̀, tí a ti mò pé ọkan lára wọn lè gbòdì lo lára rẹ̀. Àwọn agbàwòsàn tí nfi ẹ̀rọ mí tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀ kò lè kópa b́akan náà. Nnkan bí ẹgbẹ̀rún mẹ̀wàà (10,000) agbàwòsàn ni yòò máa kópa nínú isẹ iwàdìí yìí ká rí ayé. Ó kù sí ọ lówó láti pinnu bóyá o fẹ̀ kópa tàbí bèèkọ̀.

5) Kínni yíò şelẹ̀ lẹ̀yìn tí mo bá yò-ńda láti kópa nínú isẹ iwàdìí yìí?

Tí o bá pinnu láti dara pọ̀, a ó sọ pé kí o bu ọwọ̀ lu fọ̀mu iyò-ńda. A ó wá tẹ̀ àlàyé sọkí nípa ipò ilera àti ti itọ́jú-isẹ̀gùn rẹ̀ sínú ẹ̀rọ ayára-bí-àşá kan. Ẹ̀rọ ayára-bí-àşá náà yòò wá pinnu èyí-je-èyí-ò-je àwọn isòrí yoowu itọ́jú tí o bọ̀ sí. Ní gbogbo ọ̀nà, irú itọ́jú tí ilé iwòsàn rẹ̀ ti maa n fún irú agbàwòsàn bíi rẹ̀ tẹ̀lẹ̀ naa yoo wà nínú rẹ̀. Ó tún lè ní àfikún itọ́jú kann nínú, eyítí a ó fún ọ̀ láti ẹnu tàbí tí o bá nşàisàn púpọ̀, tí yoo jẹ̀ nípa àtẹ̀bò nínú ikùn rẹ̀ tí ounjẹ̀ yoo maa gba wọ̀le. Ìwọ̀ tàbí àwọn onísẹ̀gùn rẹ̀ kò lè yàn èyí tí a ó fún ọ̀ nínú àwọn itọ́jú náà. Tí wọn bá ti yan ọ̀kan, méjì tàbí mę̀ta fún ọ̀ nínú àwọn itọ́jú náà, ìwọ̀ yòò gbà wọn ní ọ̀kọ̀ọ̀kan lójú mó fún ó pojù ọ̀jọ̀ méjìdínlọ̀gbọ̀n tàbí tí di igbà tí a ó dá ọ̀ sílẹ̀ ní ilé iwòsàn èyíkẹ́yí tí ó bá kọ̀kọ̀ wáyé. A ó şe àkọ̀sílẹ̀ àfikún àlàyé nípa ilera rẹ̀ a ó sì tẹ̀ ẹ̀ sínú ẹ̀rọ ayára-bí-àşá kan şugbọ̀n a kò ní eş àfikún ibẹ̀wò lẹ̀yìn tí o bá ti kúrò ní ilé iwòsàn.

6) Kínni àwọn ànfààní tí ó lè jẹyọ ní kíkópa nínú isẹ iwàdìí yìí?

A kò mò bóyá èyíkẹ́yí nínú àwọn itọ́jú tí a ndán wò yòò ní àfikún ànfààní. Isẹ iwàdìí itọ́jú rẹ̀ lè şe ọ̀ ní anfaani tàbí kí ó má şe iwọ̀ fún rare ní anfaani yoowu, şugbọ̀n isẹ iwàdìí yìí yoo şe anfaani fún àwọn agbàwòsàn lojọ̀ iwájú.

7) Kínni àwọn ewu tí ó lè jẹyọ ní kíkópa nínú isẹ iwàdìí yìí?

Yàtò sí àwọn ohun tí a ti mò pé ó lè jẹyọ látàrí àwọn itọ́jú yìí (lára èyí tí a ti lè rí inú kíkún, èjẹ̀ yíya àti òòyì ojú tí kò wọ̀pọ̀), kò fi bèè şeşe kí oògùn isẹ iwàdìí kan gbòdì lo lára. Jòwọ̀ bèèrè lówó onísẹ̀gùn ilé iwòsàn rẹ̀ tí iwọ̀ yòò bá fẹ̀ àfikún àlàyé. Ní kété tí a bá ti kà ọ̀ mò isẹ iwàdìí yìí, iwọ̀ àti onísẹ̀gùn rẹ̀ yòò mò itọ́jú tí ayára-bí-àşá yàn fún ọ̀. Lílo àwọn oògùn isẹ iwàdìí yìí kíí şe àjẹ̀jì sí àwọn onísẹ̀gùn rẹ̀ wọn yòò sì mò bóyá ohunkóhun lè jẹyọ tí wọn lè wòna fún.

8) Njẹ mo lè fi òpin sí itòjú iṣẹ iwàdìí nàà tàbí ikópa mi ṣáájú àkókò?

Bèèni. Tí iwọ tàbí oníṣègùn rẹ bá fẹ fi òpin sí itòjú rẹ nígbàkúùgbà, ẹ wà ní òmìnira láti ṣe bẹẹ. Tí o bá pinnu pé o kò fẹ kí wọn gba ifitónilétí yòówù nípa rẹ mọ, o wà ní òmìnira láti sọ bẹẹ (bí ó tilẹ jẹ pé ikò oluwádíí yòò máa ṣe agbáyèwò àwọn àlàyé tí a ti gbà títí dé ìkóríta yẹn).

9) Tí mo ba ní ibèèrè tàbí iṣòro yòówù, tani mo lè kàn sí?

Tí o bá ní ibèèrè tàbí iṣòro yòówù jṳwọ bá ikò iṣègùn ilé iwòsàn rẹ sọrọ. Àfikún àlàyé nípa iṣẹ iwàdìí nàà tún wà ní àrṳwótó lójú òpó ti iṣẹ iwàdìí yíi (<http://crash19.lshtm.ac.uk/>).

10) Àkọsilẹ wo ni ẹ nṣe ní ọrọ àṣírí?

Gbogbo àkọsilẹ nípa rẹ àti ilera rẹ ni a ó ṣe ní ọrọ àṣírí. Àwọn èniyàn tí a gbà láàyè láti wo àkọsilẹ nàà nìkan ni yòò jẹ àwọn oníṣègùn tí ó nṣe iṣẹ iwàdìí nàà, àwọn ọ̀ṣiṣe ní ojùkò àbójútó iṣẹ iwàdìí láti London School of Hygiene and Tropical Medicine (University of London), àti àwọn aláṣe tí ó nbójútó pé kí wọn ṣe iṣẹ iwàdìí nàà dárádára. Àwọn ilé iwòsàn kan lè má lè ṣe àfipamọ ẹ̀dà fọ́omu iyò-ńda oní beba kan nítorí ewu itànkálẹ̀ kòkòrò corona. Tí ó bá rí báyií ẹ̀dà fọ́omu iyò-ńda nàà tí yòò ní orúkọ àti ìbọwùlù rẹ lára rẹ ni a ó fi pamọ sóri ẹrọ ní ojùkò àbójútó iṣẹ iwàdìí nàà ní ilú London. A ó fi ọwọ àṣírí múu a kò sì ní fi ṣọwọ sí ọ̀dò ẹ̀lòmíràn yòówù. A kò ní lo orúkọ rẹ nígbà tí a bá tẹ àwọn èsì nàà jáde. Àfiyèsí ọ̀rọ àṣírí wà ní ojú òpó iṣẹ iwàdìí yíi.

11) Njẹ dandan ní kí n kópa?

Ó kù sọwọ rẹ láti pinnu láti dara pọ mọ iṣẹ iwàdìí yíi , dídara pọ jẹ ti ẹni tí ó bá wù. Ìpinnu rẹ láti kópa tàbí láti máṣe kópa kò ní ní ipa lóri itòjú tí o ngbà ní ilé iwòsàn yíi.

12) Ṣé idiyelẹ̀ tàbí owó sísan kankan wà?

Ọ̀fẹ ni itòjú iṣẹ iwàdìí yíi . A kò ní sanwó fún iwọ tàbí àwọn ọ̀ṣiṣe iṣègùn rẹ fún kíkópa yín nínú iṣẹ iwàdìí yíi.

13) Kínni ó tún kù tí ẹ tún lè sọ fún mi?

London School of Hygiene and Tropical Medicine ni ó kówó lé iṣẹ iwàdìí yíi, kíi ṣe àwọn tí ó ṣe èyíkéyíi nínú àwọn oògùn iṣẹ iwàdìí yíi. Tí a bá rí ifitónilétí tuntun tí ó lè ní ipa lóri ìpinnu rẹ láti dúró sínú iṣẹ iwàdìí nàà, a ó fi fún ọ. Tí ohunkóhun bá bá ọ̀nà míràn yọ tí ewu sì wu ọ ní àkókò iṣẹ iwàdìí yíi, London School of Hygiene & Tropical Medicine ni yòò ṣe agbáterù fún ẹ̀tọ́ fún ewu yòówù tí kíi se èyí tí àikàsí fà. Láti bójútó èyí tí ó jẹ mọ ọ, ìṣòrí àwọn èniyàn kan tí kíi ṣègbè tí a pè ní Research Ethics Committee [National Health Research Ethics Committee] ti yẹ ẹ wò. Wọn fi ara mọ ọ pé ó dára fún wa láti ṣe iṣẹ iwàdìí yíi.

Iṣẹ̀ iwàdìí yìí tún gba àṣe láti le è di ṣíṣe ní Nigeria láti ọwọ̀ọ

The Director, Drug Evaluation & Research Directorate
National Agency for Food and Drug Administration and Control (NAFDAC)
Address: Oshodi Apapa Expressway, Oshodi, Lagos
Tel: + 234-43555333

Àbájáde ìkẹyìn iṣẹ̀ iwàdìí yìí yòò wà ní àrọwọ̀tó ní ojú òpó ní kété tí a bá ti tẹ̀ ẹ̀ jáde.

FOጶMU İYÒ-ÑDA OLÙKÓPA

Àkòrí İşè İwàdíí: Aspirin, losartan àti simvastatin lára àwọn agbàwòsàn COVID-19 tí ó wà ní ilé İwòsàn: àkànşè àyèwò àìròtélè kárí-ayé tí kò ní àkólé (CRASH-19)

Orúkọ Ilé İwòsàn: (lo ÀWỌN LĘTA NLÁ)	
Orúkọ Olùkópa: (lo ÀWỌN LĘTA NLÁ)	
Nọmba ninu Èrọ Ayára-bí-àşáAyára-bí-àşá : (tẹ nọmba ninu èrọ ayára-bí-àşáayára-bí-àşá naa)	

1. A ti pèsè àlàyé nípa işè İwàdíí yíí fún mi: Mo fi idí rẹ mùlè pé mo ti kà (àbí a ti kà á sí mi létí) mo sì lóye àkóónú Awe-ıwé Àlàyé nípa Olùkópa náà (nọmba èdà àti 1.0, deeti 23/04/2020) mo sì ti ní ànfààní láti gbè àlàyé náà yèwò tí mo sì ti bèèrè àwọn ibèèrè. Wọn ti fèsì tó tẹmılorun sí İwònyí.

2. Kíkópa tí kí í şe Tipátípá: Ó yé mi pé ikópa kí í şe tipátípá àti pé mo ní òmınira láti yowó nígbàkúùgbà, láisò èrèdí kankan, láisi ní ipa lórí itójú işègùn tàbí àwọn ètò mi lábè òfin.

3. Mo yò-nda àkòşilè nípa mi: Mo yò-nda kí awon tí a fún ní àşè láti ilé İwòsàn yíí, London School of Hygiene and Tropical Medicine àti àwọn aláşè olùtòşonà ní anfaani lati lè wò àwọn abala tí ó yè nínú àwọn akòşilè itojú àti ifitónilétí nipa mi, ní bóríkèlè, lati rí i daju pé wón nşè işè İwàdíí yíí bí ó ti yè.

4. Mo yò-nda àkòşilè nipa itoju-ilera mi: Mo fi ara mò ọ pé kí a fi àlàyé nipa itoju-ilera láisi àlàye ti ara mi) tí àwọn onişègùn àti nọşsi ní àwọn ilé İwòsàn tí ó npèsè itójú fún mi ti gbà ránşé sí London School of Hygiene & Tropical Medicine. Mo fi ara mò ọ bakan náà pé kí a şe alábàápin ifitónilétí yíí tí kò lè júwe mi ní ònàkòná pèlú àwọn onişè İwàdíí mıràn ní ojú àtẹ ará ilú.

5. Àkòşilè tí a fi pamó sínú èrọ ayára-bí-àşáayára-bí-àşá: Ó yé mi pé a ó tún fi ifitónilétí nipa itèşiwájú mi pamó sí ojú àtẹ kan, àti pé a ó fi àkòşilè yíí pamó sórí àwọn èrọ ayára-bí-àşá tí London School of Hygiene and Tropical Medicine ndarí. Ó yé mi pé a ó pa àkòşilè yíí mò láisi ewu àti ní idákònkó.

6. Lílò foጶmu İyò-nda yíí: Mo fi ààye sílè pé kí èdà orí èrọ ti foጶmu İyò-nda yíí, tí ó ní orúkọ mi, wà ní àrówótó fún London School of Hygiene & Tropical Medicine tí ó ba yè láti şe bèè.

7. Gbígbà láti kópa: Mo gbà láti kópa nínú işè İwàdíí òkè yíí.

..... /..... /.....
 Orúkọ olùkópa (Lo ÀWỌN LĘTA NLÁ) İbuwólú/İka titè tàbí àmì Deeti òní
 mıràn (tí kò bá lè bu ọwó lu İwé)

..... /..... /.....
 Orúkọ eni tí ó gba İyò-nda (Lo ÀWỌN LĘTA NLÁ) İbuwólú Deeti òní

Tí olùkópa kò bá lè kà ohun tí a kọ àti/tàbí bu ọwó lù ú fúnra wọn şugbón tí wón ní agbára láti fi ara mò ọ:

Mo şe elèrìí pé wón ka foጶmu İyò-nda yíí sí eni tí ó fẹ kópa náà leti dáadáa, bí eni tí ó lè bèèrè ibèèrè tí ó sì lè gba èsì tí ó tẹ ẹ lórun gbà. Mo fi idí rẹ mùlè pé wón fi ara mò ọ láisi tipátípá.

..... /..... /.....
 Orúkọ Elèrìí (Lo ÀWỌN LĘTA NLÁ) İbuwólú Deeti òní

**Èdà kan fún olùkópa; Èdà kan tí a ó fi pamó sínú àwọn àfiyèsì işègùn; Ojúlówó fún faili ojú òpó Olùwàdíí. Tí ewu nlá bá wà pé àisàn lè ràn láti ara ifipamó foጶmu İyò-nda, a ó fi èdà ti orí èrọ ránşé sí LSHTM; èdà fún olùkópa*

The NHREC assigned number is: NHREC/01/01/2007

Approval dates: 21/05/2020to 20/05/2021.

FOጶMU İYÒ-ÑDA AŞOJÚ-ƏNI

Akòrí İşé İwàdii: Aspirin, losartan àti simvastatin lára àwọn agbàwòsàn COVID-19 tí ó wà ní ilé ìwòsàn: àkànşè àyèwò àiròtélè kàrí-ayé tí kò ní àkólé (CRASH-19)

Orúkọ Ilé Ìwòsàn: (lo ÀWỌN LĘTA NLÁ)	
Orúkọ Olùkópa: (lo ÀWỌN LĘTA NLÁ)	
Nọmba ninu Ẹ̀rọ Ayára-bí-àşá Ayára-bí-àşá : (tẹ̀ nọmba ẹ̀rọ ayára-bí-àşá ayára-bí-àşá naa)	

Ti olùkópa kò bá ní agbára láti sọ pé òun fi ara mọ ọ fún sáà díẹ̀ nítorí ipò ilera rẹ̀ to le (fún àpẹ̀rẹ̀ èémí tí kò já gaara rára, àìbalẹ̀-ọkàn tàbí nínílò afẹ́fẹ́):

- Mo ti ka ìfitónilétí yii (tàbí wọn ti kà á sí mi létí) mo sì ní ànfààní láti béèrè àwọn ìbéèrè.
- Ó yé mi pé wọn maa béèrè pé kí olùkópa fi idí iyò-nda rẹ̀ múlẹ̀ ní kété tí ó bá ti ní agbára láti şe bẹ̀è àti pé tí ó bá fẹ̀, ó lè yowó kúrò nínú işé iwàdii yí láìjẹ̀ pé ó şe àkóbá kan fún itójú ilera rẹ̀.
- Mo gbàgbọ̀ pé tí ó bá lè şe bẹ̀è, olùkópa náà yòò fi ara mọ ọ láti kópa nínú işé iwàdii yí.

.....
Orúkọ Aşojú-əni (Lo ÀWỌN LĘTA NLÁ)

.....
Ìbuwólú/Ìka títẹ̀ tàbí àmì míràn (tí kò bá lè bu ọwọ̀ lu iwé)

...../...../.....
Deeti òní

.....
Ìbáşepò pèlú olùkópa

.....
Orúkọ ẹni tí ó gba iyò-nda
(Lo ÀWỌN LĘTA NLÁ)

.....
Ìbuwólú

...../...../.....
Deeti òní

**Èdà kan fún Aşojú; Èdà kan tí a ó fi pamọ̀ sínú àwọn àkọsilẹ̀ işé-itójú; Ojúlówó fún faili ori ibudó-ayélujára Olùwádii. Tí ewu nlá bá maa wà pé àisàn lè ràn ẹlomiran lati ara afipamọ̀ fọmu iyò-nda, a ó fi èdà ti orí ẹ̀rọ rànşé sí LSHTM; èdà fún Aşojú-əni*